

Bölüm 18

KAMU DEĞERİ YAKLAŞIMI, ELEŞTİRİLER VE SOMUT ÖRNEĞİ

Şakir MİRZA¹

İbrahim Ethem DAĞDEVİREN²

KAMU DEĞERİ KAVRAMININ GELİŞİMİ

1990'lı yıllar Yeni Kamu İşletmeciliği yaklaşımının güçlü bir şekilde ele alındığı yıllardı. 1995'te Mark H. Moore tarafından yazılan "Kamu Değeri Yaratmak -Hükümette Stratejik Yönetim" adlı kitap kamu idarecileri için tartışma konusu olacak yeni bir yaklaşım ortaya attı. Bu yaklaşım, kamu değeri yaklaşımıdır. Kamu değeri yaklaşımı, geleneksel yönetim yaklaşımının katı, kuralcı ve hiyerarşik anlayışından ve Yeni Kamu İşletmeciliği'nin işletmeci anlayışından farklı olarak kamu değeri temeline dayanan bir yönetim anlayışıydı.

Moore'a göre, kamu hizmetlerinin yapısı işletmecilik faydacı anlayışına uygun karakteristiğe sahip değildi ve geleneksel yönetim anlayışı ile sınırlanmaması gereken bir esnekliğe sahipti. Bunun için kamu değeri, kamu idareleri için uygun bir yapıya sahipti. Moore'a göre, kamu yöneticileri ilk olarak neyin değerli ve etkili olduğunu belirlemeli, sonra politik beklentileri analiz etmeli ve sonunda da neyin yapılabilir olduğunu tespit etmeye çalışmalıdır (Moore, 1995: 22).

Moore'un kamu değeri yaklaşımı Yeni Kamu İşletmeciliği'nin olumsuz etkilerinin görüldüğü 90'lı yılların sonu ile 2000'li yılların başında daha çok dikkat çekmeye başladı. Moore'dan sonra ilk kez kavramsal olarak kamu değeri kavramı Kelly, Mulgan & Muers (2002:3) tarafından 2002 yılında ele alındı. İngiliz hükümeti tarafından tavsiye niteliğinde olan kitap kamu değerinin tanıtımını yaptı ve pratiğe geçişi sağladı. 2003 yılında Bozemen, kamu değeri yaklaşımının başarısız olacağına ilişkin bir makale yazdı. Bozemen, piyasa başarısızlığı modelinden yola çıkarak kamu değerinin de başarısız olacağını belirtti (Bozemen, 2002: 145).

¹ Öğretim Görevlisi Uşak Üniversitesi Eşme Meslek Yüksekokulu sakir.mirza@usak.edu.tr

² Öğretim Görevlisi Uşak Üniversitesi Eşme Meslek Yüksekokulu ethem.dagdeviren@usak.edu.tr

belirlenmiş hedefleri gerçekleştirmesi gereken kişiler olarak tanımlar. Yeni Kamu İşletmeciliği reformları, tanımı biraz değiştirirken bazı sorunları da beraberinde getirmektedir. Özel sektör yöneticilerine verilen yetkilerin kamu sektörü yöneticilerine verilmesi suiistimal ve kötüye kullanma gibi sorunları ortaya çıkarabilir.

Kamu yöneticilerinin, özel sektör yöneticilerinin sahip olduğu özelliklere getirilmesinin Post- Yeni Kamu İşletmeciliği döneminde olumsuz sonuçları görülmektedir. Moore'a göre kamu yöneticilerinin yeni rolü özel sektöre benzemeli ama aynı olmamalıdır. Kamu yöneticisi bir kaşif gibi olmalı ve değer katmalıdır. Kamu yöneticisi bir stratejist olmalıdır. Hem Geleneksel Yönetimin ve Yeni Kamu İşletmeciliği'nin kendisine verdiği görevi yerine getirirken hem de dışarıya bakmalıdır. Bu yüzden kütüphane yöneticisinin yenilik arayışları faydalı bir harekettir, tehlikeli değildir.

Moore, kitabında kamu değeri yaklaşımını kütüphaneci örneği ile somut bir hale getirmiştir. Teorik bilgilerin örnekte olduğu gibi uygulamaya dönüştürülerek somut hale getirilmesi kamu yönetimi alanında etkili ve verimli bir yönetimin gerçekleştirilmesi için faydalı olacaktır.

KAYNAKLAR

1. Alford J. ve O'Flynn J., "Making Sense of Public Value: Concepts, Critiques and Emergent Meanings", *International Journal of Public Administration*, Vol. 32, No. 3-4, 2009, s.176.
2. Alford J.ve Hughes O., "Public Value Pragmatism as the Next Phase of Public Management", *The American Review of Public Administration*, Vol. 38, No. 2, 2008, s. 133.
3. Benington, J. ve Moore M. H., "Public Value in Complex and Changing Times", içinde John Benington ve Mark H. Moore (der.) *Public Value: Theory and Practice*, (New York: Plagrove Macmillan, 2011), s. 1-30.
4. Bozeman, B., (2002). "Public-Value Failure: When Efficient Markets May Not Do" *Public Administration Review*, 2002, s. 145.
5. Charles M. B., Jong W.M. ve Ryan N., *Public Values in Western Europe: A Temporal Perspective*, *The American Review of Public Administration*, Vol. 4, No. 1, 2011, s. 76-78.
6. Horner L., Fauth R. ve Mahdon M. (2007). *Creating Public Value: Case Studies*, *The Work Foundation*, Londra
7. Jorgensen T.B. ve Bozeman B. (2010). "Public Values Lost? Comparing cases on contracting out from Denmark and the United States" *Public Management Review*, Vol. 4 Issue, 2010.
8. Jørgensen, T. B., "Public Values, Their Nature, Stability and Change. The Case of Denmark", *Public Administration Quarterly*, Vol. 30, No. 4, 2007, s. 365-398.
9. Karen West ve Paul Davis, "What is the Public Value of Government Action? Towards a (New) Pragmatic Approach to Values Questions in Public Endeavours", *Public Administration*, Vol. 89, No. 2, 2011, s. 227.
10. Kelly G., Mulgan G. ve Muers S., "Creating Public Value: An Analytical Framework for Public Service Reform", Discussion Paper, (UK: Cabinet Office Strategy Unit, 2002), s. 4.

11. Köseoğlu, Ö. ve Tuncer A. (2014). Kamu yönetiminde yeni bir yaklaşım olarak kamu değeri: Kavramsal ve kuramsal açıdan bir tartışma. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 12(24), 145-170.
12. Meynhardt T. ve Bartholomes S.(2011). “(De) Composing Public Value: In Search of Basic Dimensions and Common Ground”, *International Public Management Journal*, 14:3.
13. Meynhardt T. ve Metelmann J., “Pushing the Envelope: Creating Public Value in the Labour Market: An Empirical Study on the Role of Middle Managers”, *International Journal of Public Administration*, Vol. 32, No. 3-4, 2009, s. 278.
14. Meynhardt T., “Public Value Inside: What is Public Value Creation?”, *International Journal of Public Administration*, Vol. 32, No. 3-4, 2009, s. 211.
15. Moore M. H., “Public Value as the Focus of Strategy”, *Australian Journal of Public Administration*, Vol. 53, No. 3, 1994, s. 302-303.
16. Moore, M. H., *Creating Public Value: Strategic Management in Government*, (Massachusetts: Harvard University Press, 1995).
17. Moore M.H., “Managing for Value: Organizational Strategy in For-Profit, Nonprofit, and Government Organizations”, *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, Vol. 29, No. 1, 2000, s. 194-195.
18. Moore H. M. (2003). “The Public Value Scorecard: A rejoinder and an Alternative to Strategic Performance Measurement and Management in Non-Profit Organizations” by Robert Kaplan, “Houser Center for Nonprofit Organizations Working Paper, 18, 2003.
19. Moore M.H., *Recognizing Public Value*, (Cambridge: Harvard University Press, 2013), s. 7.
20. O’flynn J., “From New Public Management to Public Value: Paradigmatic Change and Managerial Implications”, *The Australian Journal of Public Administration*, vol. 66, no 3 2007, s. 353-366.
21. Rhodes R.A.W. ve Wanna J., “The Limits to Public Value, or Rescuing Responsible Government from the Platonic Guardians”, *The Australian Journal of Public Administration*, Vol. 66, No. 4, 2007, s. 406.
22. Spano A., “Public Value Creation and Management Control Systems”, *International Journal of Public Administration*, Vol. 32, No. 3-4, 2009, s. 333.
23. Stoker, G., “Public Value Management: A New Narrative for Networked Governance?”, *The American Review of Public Administration*, Vol. 36, No. 1, 2006, s. 41-57.
24. Talbot C., “Public Value-The Next “Big Thing” in Public Management?”, *International Journal of Public Administration*, Vol. 32, No. 3-4, 2009, s. 167-170.
25. Williams, I. ve Shearer H., “Appraising Public Value: Past, Present and Futures”, *Public Administration*, Vol. 89, No. 4, 2011, s. 1367-1384.